

Adroddiad i'r	Cyngor
Dyddiad y Cyfarfod	24 Mai 2022
Aelod/Swyddog Arweiniol	Gary Williams, Swyddog Monitro
Awdur yr Adroddiad	Gary Williams, Swyddog Monitro
Teitl	Diweddariad ar y Cyfansoddiad

1. Am beth mae'r adroddiad yn sôn?

1.1. Mae'r adroddiad yn ymwneud â diweddariadau sydd eu hangen i'r Cyfansoddiad o ganlyniad i newidiadau i ddeddfwriaeth

2. Beth yw'r rheswm dros lunio'r adroddiad hwn?

2.1. Hysbysu'r Pwyllgor am y newidiadau sydd eu hangen i'r Cyfansoddiad o ganlyniad i ddarpariaethau amrywiol Deddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021.

3. Beth yw'r Argymhellion?

3.1. Bod y Cyngor yn nodi'r newidiadau sydd eu hangen i'r Cyfansoddiad fel y nodir yn yr atodiadau i'r adroddiad.

4. Manylion yr adroddiad

4.1. Mae'n ofynnol i'r Cyngor gael Cyfansoddiad yn rhinwedd a37 Deddf Llywodraeth Leol 2000, a'i gadw'n gyfredol.

4.2. Mae'r Cyfansoddiad yn rhoi awdurdod yn adrannau 2.6.2 a 2.6.3 i'r Swyddog Monitro wneud newidiadau pan fo'n ofynnol iddynt gydymffurfio ag unrhyw ddarpariaeth ddeddfwriaethol.

4.3. Mae Deddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021 wedi cyflwyno nifer o newidiadau sydd angen diwygiadau i'r Cyfansoddiad. Mae'r Swyddog Monitro felly wedi gwneud newidiadau i'r Cyfansoddiad i adlewyrchu'r darpariaethau deddfwriaethol newydd.

4.4. Mae'r prif newidiadau a wnaed yn ymwneud â:

- newid tymor swydd aelodau etholedig o bedair blynedd i bum mlynedd (adran 1)
- y gofyniad i ganiatáu presenoldeb o bell yng nghyfarfodydd yr awdurdod (adran 4)
- y gofyniad i we-ddarlledu cyfarfodydd y Cyngor (adran 4)
- y posibilrwydd o rannu swyddi yn y Cabinet, (adran 5)
- y posibilrwydd y gallai Cyd-arweinwyr feddiannu rôl yr Arweinydd (adran 6)
- swyddogaethau statudol newydd i'r Prif Weithredwr a dileu rôl Pennaeth y Gwasanaeth Cyflogedig, (adran 11)
- y gofyniad i gael Canllaw Cyfansoddiad, (adran 2)
- y gofyniad i gael Cynllun Deisebau, (adran 3)
- newidiadau i swyddogaethau'r Pwyllgor Safonau (adran 8)
- newidiadau i swyddogaethau, cyfansoddiad ac enw'r Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio, (adran 13)
- cydnabod bodolaeth Cydbwyllgorau Corfforaethol (adran 10)

4.5. Mae'r newidiadau amrywiol sydd wedi'u gwneud wedi'u nodi yn yr atodiadau i'r adroddiad hwn. Lle mae newidiadau wedi'u gwneud, fe'u dangosir mewn coch er mwyn i aelodau allu nodi'r newidiadau priodol.

4.6. Mae'r Swyddog Monitro wedi briffio'r aelodau o'r blaen ynghylch y newidiadau hyn fel rhan o'r broses ymgynghori y bu'r Cyngor yn cymryd rhan ynddi mewn perthynas â'r ddeddfwriaeth hon. Bydd y Swyddog Monitro yn egluro'r newidiadau sydd wedi'u cynnwys yn yr atodiadau yn fanylach yn y cyfarfod.

4.7. Yn ogystal â'r newidiadau sy'n ofynnol gan Ddeddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021, mae angen newid adran 1 o'r Cyfansoddiad gan Orchymyn Sir Ddinbych (Trefniadau Etholiadol) 2021 sy'n cynyddu nifer y Cynghorwyr i 48 o 47.

5. Sut mae'r penderfyniad yn cyfrannu at y Blaenoriaethau Corfforaethol?

5.1. Nid yw'r adroddiad hwn yn cael unrhyw effaith uniongyrchol ar y blaenoriaethau corfforaethol.

6. Beth fydd y gost a sut y bydd yn effeithio ar wasanaethau eraill?

6.1. Nid oes unrhyw gost uniongyrchol yn gysylltiedig â'r newidiadau i'r Cyfansoddiad ei hun, fodd bynnag, bydd cost rhai o'r newidiadau a ddisgrifir ynddo fel y cynnydd yn nifer y cynghorwyr a'r cynnydd yn nifer y lleygwyr sydd eu hange i fod yn aelodau o'r Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio.

7. Beth yw prif gasgliadau'r Asesiad o Effaith ar Les?

7.1. Nid oes angen asesiad ar gyfer yr adroddiad hwn.

8. Pa ymgynghoriadau a gynhaliwyd gyda Chraffu ac eraill?

8.1. Ni fu unrhyw ymgynghoriadau gyda'r Pwyllgorau Craffu, fodd bynnag, bu nifer o weithdai gydag aelodau yn ystod y broses o ddatblygu'r cynigion sydd wedi'u cynnwys yn Neddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021. Mae'r adroddiad wedi'i ystyried gan y Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio.

9. Datganiad y Prif Swyddog Cyllid

9.1. Nid oes unrhyw ganlyniadau ariannol uniongyrchol i'r adroddiad hwn. Fodd bynnag, mae'n bwysig bod gan y Cyngor Gyfansoddiad cyfoes, addas i'r diben sy'n ffurfio elfen allweddol o fframwaith llywodraethu'r cyngor.

10. Pa risgiau sydd ac a oes unrhyw beth y gallwn ei wneud i'w lleihau?

- 10.1. Mae perygl os na wneir y newidiadau angenrheidiol na fydd y Cyfansoddiad yn adlewyrchu gofynion deddfwriaethol yn gywir

11. Pŵer i wneud y Penderfyniad

- 11.1. a37 Deddf Llywodraeth Leol 2000